

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-3-73 (Muafiyet/Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 19-16/218-97
Karar Tarihi : 18.04.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: İsmail Yücel ARDIÇ, Ömer Volkan YAZAR,
Osman Can AYDOĞDU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.
Fatih Sultan Mehmet Mah. Balkan Cad. No:58 E Blok
Tepeüstü/Ümraniye/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: Molson Coors Brewing Company (UK) Limited ile Anadolu Efes Biracılık ve Malt San. A.Ş. arasında imzalanan Dağıtım ve Lisans Anlaşması'na menfi tespit belgesi verilmesi ya da muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 17.10.2018 tarih ve 7527 sayı ile giren ve 21.03.2019 tarih ve 2044 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 12.04.2019 tarih ve 2018-3-73/MM sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle;

- Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş. ile Molson Coors Brewing Company (UK) Limited arasında 01.01.2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere imzalanan Dağıtım ve Lisans Anlaşması'nın (Sözleşme) kısıtlayıcı hükümler içermesi nedeniyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamında olduğu ve Sözleşme'ye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- 2008/2 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde (2008/2 sayılı Tebliğ) öngörülen pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle, Sözleşme'nin 2008/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalanamayacağı,
- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan tüm koşulların karşılanması nedeniyle, Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınabileceği

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Molson Coors Brewing Company (UK) Limited (MOLSON COORS)

(4) Bira üretimi, pazarlama ve satışı faaliyeti ile iştigal eden MOLSON COORS birçok ülkede; Miller, Grolsch, Coors, Coors Light, Carling, Peroni Italy, Boorsoon gibi bira markaları ile pazarda yer almaktadır. Molson Coors Grubu, bira üretim tesisinin bulunmadığı ülkelerde üçüncü kişilere grup adına bira üretimi yapılması için lisans

vermekte veya doğrudan ihracat yapmaktadır. Molson Coors Grubu'nun Türkiye'de iştiraki yoktur ve doğrudan satışı da bulunmamaktadır. Türkiye'deki faaliyetleri ANADOLU EFES ile yapılan Sözleşme ile sınırlıdır.

G.1.2. Anadolu Efes Biracılık ve Malt San. A.Ş. (ANADOLU EFES)

- (5) ANADOLU EFES'in faaliyet alanı bira üretimi olup kendi kontrolünde bulunan Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş. (EFPA) aracılığıyla söz konusu ürünlerin dağıtım, pazarlama ve satışını yapmaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün ve Coğrafi Pazar

- (6) Ülkemizde bira üretiminin çok büyük bir bölümü ANADOLU EFES ve Türk Tuborg Bira ve Malt San. A.Ş. (TUBORG) tarafından gerçekleştirilmektedir¹. Diğer yandan sektörde ithalatçı teşebbüsler de mevcuttur². Ancak ANADOLU EFES ve TUBORG dışındaki teşebbüslerin üretimi ve ithal biraların pazardaki payı çok düşük seviyelerdedir.
- (7) Bildirim konusu Sözleşme, bira pazarının premium segmentinde yer alan Miller Genuine Draft (MGD) markalı biranın üretimi ve dağıtımına ilişkindir. Kurulun 14.11.2002 tarih ve 02-70/843-347 sayılı bireysel muafiyet kararında, bira pazarı segmentlere ayrılarak, söz konusu segmentler için ayrı ilgili ürün pazarları tanımlanması yerine, ilgili ürün pazarı "bira pazarı" olarak belirlenmiştir. Aynı yaklaşım ANADOLU EFES'in yaptığı lisans/ithalat anlaşmalarına verilen bireysel muafiyet kararlarında da benimsenmiştir³.
- (8) Dosya konusu Sözleşme'nin anılan Kurul kararlarındaki sözleşmeler ile benzer mahiyette olduğu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "bira pazarı" olarak tanımlanmıştır. Coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

G.3.1. Bildirime Konu Sözleşme ve Niteliği

- (9) Kurum kayıtlarına 13.11.2000 tarih ve 4699 sayı ile giren bildirim üzerine, ANADOLU EFES ile Miller Brewing Company arasında imzalanan MGD markalı bira üretimine ilişkin lisans anlaşmasına (Eski Sözleşme) menfi tespit belgesi verilmesi veya bunun reddedilmesi halinde muafiyet tanınması talep edilmiştir. İlgili bildirim üzerine 14.11.2002 tarih ve 02-70/843-347 sayılı Kurul kararıyla, imzalanan lisans anlaşmasına beş yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmıştır.
- (10) Molson Coors Grubu Ekim 2016'da MGD ürünlerine ilişkin varlıkları Miller Brewing Company'den devralmıştır (Söz konusu devralma işlemi, AB Inbev Harmony Ltd.'nin (ABI) SABMiller'ı devralması sürecinde ABD Adalet Bakanlığına verdiği taahhütler kapsamındaki elden çıkarma işlemi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir). MGD markalı biranın el değiştirmesi sonucunda MOLSON COORS ve ANADOLU EFES arasında bir sözleşme (Yeni Sözleşme ya da Sözleşme) imzalanması ihtiyacı doğmuş ve

¹ Diğer üreticiler; Süral Otelcilik ve Turizm İşletmeleri A.Ş., Park Gıda ve Meşrubat San. ve Tic. A.Ş., Atak Alkollü Alkolsüz İçecekler Gıda Turizm İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti., AYS Alkollü Alkolsüz İçecekler Üretim Gıda Dağ. Paz. Tur. İnş. İth. İhr. Tic. ve San. Ltd. Şti., AD Yiyecek İçecek Tic. San. A.Ş., Elif Turizm Ticaret ve İşletmeleri A.Ş. ve Sardunya Gıda San. Tur. İşl. A.Ş.'dir.

² TAPDK verilerine göre, bira pazarında 2016 yılı itibarıyla toplam 23 ithalatçı bulunmaktadır.

³ Kurulun 12.06.2003 tarih ve 03-42/463-202, 31.03.2005 tarih ve 05-20/234-69, 24.01.2013 tarih ve 13-07/75-44 sayılı kararları.

anlaşmada bazı değişiklikler yapılması sonucunda taraflarca Kuruma yeni bir menfi tespit/muafiyet başvurusu yapılmıştır.

- (11) Başvuruya konu Sözleşme; MGD markalı biranın, MOLSON COORS için ANADOLU EFES tarafından üretilmesi ve “Belirlenmiş Bölge”de⁴ dağıtımı ve pazarlanmasına ilişkindir. Bu kapsamda, Sözleşme’nin 2. maddesinde yer verilen şartlar çerçevesinde, MOLSON COORS tarafından ANADOLU EFES’e münhasır lisans hakkı verilmektedir. Münhasır lisans hakkı ise;
- MGD markalı biranın, Belirlenen Bölge’de üretilmesi ve paketlenmesi için lisanslı know how’ın kullanılması ve know how’dan yararlanılması,
 - MGD markalı biranın, Belirlenen Bölge’de (ANADOLU EFES’in müşterilerine alt lisanslama hakkını da içerecek şekilde) ticari markalar kullanılarak dağıtımı ve satışı,
 - Münhasır olmayan pazarlama lisansı verilmesi (bazı pazarlama amaçlı tanıtım materyallerinin global niteliği nedeniyle)

hususlarını içermektedir.

G.3.2. Menfi Tespit ve Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

- (12) 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesine göre bir anlaşmaya menfi tespit belgesi verilebilmesi için anlaşmanın 4054 sayılı Kanun’un 4., 6. ve 7. maddeleri kapsamında değerlendirilebilecek düzenlemeler taşımaması gerekmektedir. Dosya konusu Sözleşme ile ANADOLU EFES’e münhasırlık hakkı tanındığı ve rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği anlaşıldığından, Sözleşme’ye 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.
- (13) 2008/2 sayılı Tebliğ’in 2. maddesinde tanımlanan teknoloji transferi anlaşmalarının Tebliğ kapsamında olduğu ve söz konusu Tebliğ’in 5. maddesinin ikinci fıkrasında anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olduğu hallerde bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetin tarafların toplam pazar payının ilgili pazardaki pazar payının %30’u aşmaması durumunda uygulanacağı ifade edilmektedir.
- (14) Dosya içeriğinden, ANADOLU EFES’in, ilgili ürün pazarında 2018 yılı pazar payının ciro bakımından %(.), satış miktarı bakımından ise %(.) olduğu anlaşılmaktadır. 2008/2 sayılı Tebliğ’de öngörülen pazar payı eşiği aşıldığından, başvuru konusu Sözleşme grup muafiyetinden yararlanamamaktadır. Dolayısıyla aşağıda bireysel muafiyet değerlendirilmesi yapılmıştır.

G.3.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamındaki bir anlaşmanın aynı maddedeki yasaklamadan bireysel olarak muaf tutulabilmesi için aynı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasında yer alan dört koşulun tamamını sağlaması gerekmektedir. Bildirime konu Sözleşme’nin bu koşulları sağlayıp sağlamadığı aşağıda değerlendirilmektedir.

G.3.3.1. Malların Üretim veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (15) 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre bireysel muafiyetten yararlanmanın şartlarından biri, anlaşmayla malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik

⁴ Türkiye ile KKTC, Kosova, Azerbaycan, Nahçıvan (Sözleşme kapsamında ayrı bir ülke gibi kabul edilmektedir), Gürcistan, Ürdün, Ukrayna, Lübnan, Irak ve Türkmenistan’ı içeren bölgedir.

gelişmenin sağlanmasıdır. Burada ifade edilen ekonomik fayda veya menfaatten, sadece teşebbüslerin kendi açılarından sağlayacakları menfaat veya kazanç değil, bunun yanı sıra anlaşmanın ekonomiye yapacağı somut katkı anlaşılmalıdır. Üretim veya dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, mal arzının artırılması ve devamlılığının sağlanması, piyasalara yeni girişlerin kolaylaştırılması, kalitenin artırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi haller ekonomik yararın sağlandığı somut haller olarak sayılabilir.

- (16) Sözleşme aracılığıyla MGD markalı biranın Türkiye'de üretilmesi nedeniyle bu biranın ithal edilmesine ve bundan kaynaklanan taşıma maliyetlerine katlanılmasına gerek kalmamaktadır. Ayrıca, halihazırda bira ithalatının sınırlı miktarlarda gerçekleşebilmesi nedeniyle, verilen lisans yardımıyla ithalat yoluyla tüketiciye sunulabilecek miktardan daha fazla oranda üretim yapılması sonucunda dağıtılan bira miktarı da artarken, ANADOLU EFES'in yaygın dağıtım ağı üretilen biranın tüketim noktalarında bulunabilirliğini de en üst düzeyde temin edecektir.
- (17) Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen koşulu karşıladığı kanaatine varılmıştır.

G.3.3.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (18) 4054 Sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendi, yukarıda değerlendirilen (a) bendine konu ekonomik iyileşmelerden tüketicinin de hakça payını alması, diğer bir ifadeyle anlaşmanın sağlayacağı ekonomik iyileşmeden tüketicinin de faydalanması şartını aramaktadır. Bildirim konusu Sözleşme ile MGD markalı biranın Türkiye'de üretiminin devam etmesi tüketicinin tercihlerinin kısıtlanmaması anlamına gelecektir. Bu durum ise Sözleşme'den tüketicilerin de yarar sağlamasına yol açacaktır.
- (19) Özetle, Sözleşme ile 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ifade edilen tüketici faydası koşulunun karşılandığı kanaatine varılmıştır.

G.3.3.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (20) Muafiyetin üçüncü koşulu, anlaşmanın ilgili teşebbüslere pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmaları olanağını sağlamamasıdır. Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 54. paragrafında, değerlendirmede esas olanın ilgili pazardaki rekabetçi sürecin devamı olduğu belirtilmektedir.
- (21) MGD markalı biranın halihazırda ANADOLU EFES tarafından münhasıran üretim, dağıtım ve pazarlamasının yapıldığı dikkate alındığında, belli koşulların tadil edilmesi suretiyle yapılan Yeni Sözleşme'nin, pazarda rekabet açısından yeni ve olumsuz bir durum yaratmayacağı değerlendirilmektedir. Dosya içeriğinden, ANADOLU EFES'in günümüzdeki pazar payının Eski Sözleşme'nin incelendiği 2002 yılındaki payına göre daha düşük olmasının anlaşılması da bu değerlendirmeye katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

G.3.3.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (22) Muafiyet şartlarının sonuncusunun karşılanabilmesi için; Sözleşme'nin, taraflar arasında kurulan ilişkiden beklenen faydaların sağlanabilmesi bakımından zorunlu olandan daha kısıtlayıcı olmaması gerekmektedir.

- (23) Yukarıda yer verilen açıklamalar sonrasında, Sözleşme vasıtasıyla rekabetin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmayacağı değerlendirilmektedir. Örneğin Anadolu Efes, Kuzey Amerika kaynaklı olan ve MGD markalı biraya rakip olabilecek nitelikte bir biranın üretimi, satışı, dağıtımı ve pazarlaması faaliyetine girişmesi nedeniyle⁵, MOLSON COORS, ANADOLU EFES'e MGD markalı biranın üretimi ve dağıtımı için lisans vermekten (lisans vermeyi sürdürmekten) kaçınabilecektir. Bu durumda da MOLSON COORS'un, "bira pazarının" oldukça küçük bir kısmını oluşturan bir segmentte üretim yapmak için gerekli yatırımı yaparak, hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadığı farklı bir coğrafi pazara girmekten kaçınabileceği göz önüne alınmalıdır.
- (24) Sözleşme'nin 2.4. maddesi çerçevesinde ANADOLU EFES'e getirilen bölge dışına satış yapmamasına dair yükümlülük MOOLSON COORS'un kendisine veya lisans verdiği diğer teşebbüslere ayırmak isteyeceği bölgelerin korunmasına yönelik olduğundan, bu yasakların kabul edilmemesi halinde MOOLSON COORS lisans vermekten imtina edebilecektir. Bununla birlikte ANADOLU EFES'in bölge dışına yeniden satış yapmasının yasaklanması ANADOLU EFES'e tanınan topraksal korumanın güçlendirilmesine yönelik sınırlamalar olarak da değerlendirilebilecektir. Dolayısıyla tarafların anlaşmada kabul ettiği yükümlülükler, bira üretimi veya dağıtımında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da teknik gelişmenin sağlanması ve tüketicinin yarar sağlaması için gerekli olandan fazla oranda rekabeti sınırlayıcı değildir.
- (25) Sonuç olarak, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki koşulu da sağladığı kanaatine varılmaktadır.

⁵ Söz konusu faaliyet, Anadolu Efes'in, hissedarlarından ABI'nin markalarından biri olan Kuzey Amerika kaynaklı "Bud" markalı biranın Türkiye'de lisanslı olarak üretimini, pazarlamasını ve dağıtımını yapmasıdır.

H. SONUÇ

(26) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş. ile Molson Coors Brewing Company (UK) Limited arasında 01.01.2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere imzalanan Dağıtım ve Lisans Anlaşması'na 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle, menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- 2008/2 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde öngörülen pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle, Sözleşme'nin aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
- İlgili Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan koşulların tamamını sağlaması nedeniyle, bireysel muafiyet tanınmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir